

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY V : NÚM. 46

REVISTA D'INCA QUINCENAL
DIA 6 de Octubre 1923

Redacció i Administració
Murta, 5. - Inca.

EL COP D'ESTAT

El Capità General de Catalunya, Primo de Ribera, dia 13 de setembre donà un cop d'estat que li sortí bé sense vessament de sang. El Rei li confià el poder que exerceix baix un Directori militar.

Desde aquell dia vivim de sospreses. Va comensar per posar en estat de guerra a tots els territoris espanyols, ha dissoltes les Corts, suspès el Jurat, i suprimit tots els ajuntaments d'Espanya, encaminant tot això a la destrucció del malaït caciquisme tant arrelat per tot arreu d'Espanya.

Per avui no hem volem fer cap comentari.

Saludam el nou Govern i demanam an el Senyor que l'il·lumin en la adopció dels medis necessaris per bastir l'edifici de la restauració de l'Estat.

En Defensa de la Nostra llengua

En quina s'ha de predicar l'Evangelí al poble.

Ja entram de plè al punt més important d'aquesta controvèrsia. Dupte el Sr. Corró que existesca un document pontifici que ordeni an els Bisbes del Canadà que la predicació evangèlica s'hagi de fer en totes les llengües vulgars d'aquell país, i per lo mateix en totes les llengües del món.

Per donar més forsa al seu argument admet per un moment les nostres afirmacions de que els papes volen que se prediqui en totes les llengües parlades, i suposa que si fos així, la intromissió de la Santa Seu quedaria rebutjada, no solament pels governs sectaris sinó pels mateixos catòlics en les contestacions que el Centre Alemany donà a Lleó XIII en 1887, i els catòlics francesos en 1893, i ara darrerament, pels caporals del catolicisme d'aquesta nació que no volen escoltar a Pius XI per tractar-se de coses de caràcter polític. No concre'ta quin és el document del Papa actual, però suposam que se referex a la carta que es crigué al cardenal Gasparri per a Pasco, parlant-li de la guerra gran

De quina manera el senyor Corró complica la cosa i per defensar els seus punts de vista llingüístics s'en entre dins una qüestió política delicadíssima, no sabem si per fer-nos perdre el quest amb el seu dualisme. De totes maneres quedarà servit en la nostra refutació.

Es evident que en certs cassos les nacions i institucions polítiques no tendrien una obligació estricta de seguir les indicacions de Roma si les donava; però quand se tracta de cassos de moral i de consciència, d'amparar les víctimes contra la força del més fort, de restablir la justícia o d'un millor bé espiritual en l'orde a la salvació de les ànimes, i fins i tot dels homes i de les sociedats ¿qui ho dupte que el Papa té dret de donar normes segon el poder que ha rebut de Jesucrist i segons les lleis eternes, immutables del Decàleg? Per veure això no importa esser filosos, basta tenir un sentit cristià.

Per altra part és casi totalment impossible que dins tota qüestió política, tant apas-

sionada sempre, no hi entri la desviació de equidat i de la justícia i d'aquí l'oportunitat i la raó d'intervenció pontificia.

La història està fallant que els estats que han volgut escoltar el Papa s'han evitades moltes de guerres. El mateix Lleó XIII, que, segons el Sr. Corró, no volgué escoltar el Centre Alemany, a Espanya ens evità una guerra per la qüestió de les illes Carolines. Moltes vegades s'ha seguit que de no acceptar els arbitratges del Pontificat han vengut greus mals a les nacions i a les classes socials. Entre els molts de fets que ens venen a la memòria no volem deixar de recordar la gran encíclica de Lleó XIII *Rerum novarum* que se adelantà a les grans qüestions socials. Si patrons i obrers l'haguessen escoltat en ses solucions justes i equitatives se haurien evitades aquestes vagues ruinoses, molta sang i molta missèria.

Peró allà on desbarra més, el senyor Corró, és en lo referent a la llengua. Pareix mentida que haja volgut posar en un mateix cas la política apassionada, i a voltes ascarrosa, menafjada per homes sense fè ni consciència, i els medis adoptats per la Església per la predicació de l'Evangelí, i refutar ambdues coses amb un mateix argument.

La prescripció de la Església de predicar amb llengua vulgar és d'un orde que efecta a la seva organització interna i que cau baix la jurisdicció i direcció immediata dels bisbes i del seu Cap suprem.

No volem negar que no sia un desig humanament justificat que els estats vulguin que la predicació sia en la seva llengua, però l'Església que té una missió espiritual damunt les ànimes superior a tot altre orde material, per cumplir la seva missió altíssima necessita emprar els medis més fàcils per arribar al cor i l'enteniment dels fàcils i fins dels gentils que vol evangelitzar, i cap cosa més fàcil que la llengua vulgar per ésser l'immensa majoria il·literata.

Aquesta prescripció de l'Església fa veure el principi de les nacionalitats així com el vol la política moderna ben entesa, que són a xí com han quedat moltes de nacionalitats després de la guerra gran.

Si acas aquí hi hagués intromissions serien de part d'aquells que volguessen donar ordres a la Església pel seu règim interior encaminat a la formació dels seus fills.

Seguirá

Bolletí de L'Harpa d'Inca

La nostra massa choral dia 6 d'agost prengué part en la festa patronal d'Artà.

D'aquella excursió alguns periòdics de Ciutat han publicat belles ressenyes, així és, que, nosaltres, sols en darem una notícia.

A l'arribada, l'orfeó, visità la casa de la vila a on fonc rebut pel senyor batle D. Juan Caselles i per son germà Mn. Andreu i demés. Allà cantà algunes cançons. A l'ofici major interpretà la missa de Santa Cecilia d'En Cicognani. El capvespre donà un concert en el Teatre que fonc molt assenyalat i aplaudit. I horabaixenc, dins una solemnitat de festa major, cantà una salve a la Verge en el santuari de San Salvador, on havia pujat per adorar-la.

Els orfeonistes i directors quedaren ben agraïts dels obsequis que los feren els artanencs, principalment de Mn. Andreu Caselles que els tengué a dinar, del refresc de l'Ajuntament i dels amics regionalistes senyors Garcia, Comella i Ferrer, director de «Llevant», que a l'hora afectuosa del comiat nos obsequiaren amb preciosos gelats i riques pastes.

*

Aprofitant l'avinentesa d'anar a Artà, l'orfeó arribà a veure les Coves.

A la «Sala de les banderes» cantà varies cançons que ens donaren una impressió de melancòlica grandesa, indescriptible.

Voltàrem per Capdepera, trobant a l'entrada del poble la música, nos esperava fèia hores, i ens acompanyà fins dins la vila.

Dinàrem devers les 4 del capvespre a Calarretjada. No falà el tribut del cant a les ones de la mar i an aquella bona gent del port.

El vespre per pagar els gabellins sa bona rebuda «L'Harpa» donà un concert al Teatre de la Congregació a on saludàrem el Batle i el Rector.

Forem obsequiats per la Caixa Rural amb un abundant refresc.

Mercès a tots.

L'inquiet i disgustat
és un sant ja fracassat.

Voluntat que emb Déu no sia
jo per mí no la voldria.

En la sessió del 10 de octubre se dona compte del sou que cobren els empleats el que forma un total de 34,432 ptes. A proposta del Sr. Galmés se acorda que el marcat de aviram passi an el mercat veí davant can Metzara.

—Se dona lectura del crèdit i deuta de l'Ajuntament quedant un remanent a favor del Municipi de 15.514'43 ptes.

—S'ha feta una crida que els qui tenien comptes a la Sala los presentassen. La comissió d'Hizienda tots els vespres se reuneix per estudiar dits comptes.

—El Sr. Beltràn fa una altra denúncia dirigida al Governador contra la actuació de l'Ajuntament.

En la sessió del dia 18, el secretari lletgeix un ofici de la Direcció General de Ensenyança que tracta que l'Ajuntament cedesca a l'Estat el solar que té per fer hi l'escola graduada.

—El Sr. Batle ha posades varies multes a lleters que la portaven dolenta i a altres veïns per incumpliment de les ordenances municipals tocant a la higiene pública.

—Han demanat per pertereixer a la comissió revisadora dels comptes de la Sala els veïns Llorenç Beltran, Juli Sacristàn, Antoni Mateu, Juan Truyols i Pau Sastre.

—El diputat provincial D. Domingo Alzina ha enviada una demanda al Governador, suplicant que mantenga l'acort de fer venir un delegat per revisar l'estat administratiu desde l'any 13 per haver estat ell batle més d'un any.

—Dins el nostre actual Ajuntament se coneix que hi ha homos de gran empenta, puis tracten de tomar l'ileta de Can Janer amb un sant i amen i per això ja se fan treballs molt actius per sabre els preus de les cases que han de desapareixer i el temps que necessitaràn per buidar els seus habitants. Que ho vegem va dir el cego!

Cert benestar material
pot influï en lo moral.

Bibliografia

Cançonetes mallorquines

Hem rebut del mestre d'Artá D. Andreu Ferrer Ginard un tom de «*Cançonetes menorquines*» de les quals, ell és el recullidor.

Forma el volum II del «Folk-lore Balear» que amb santa paciència vé editant en la seva imprenta. Es un tom de 200 fulles on van coleccionades per temes les cançons de Menorca, ilustrada amb notes cada secció.

Es una obra admirable en distints sentits, tant baix del punt de vista del treball que representa l'investigar i analisar l'ànima de la ruralia, com per haver dotat amb un nou volum la nova ciència del folk-lore, tan hermosa i digne d'apreci.

Rundayes mallorquines

També Mn. Antoni M.ª Alcover, l'incansable folklorista filòleg, ens ha obsequiat amb un exemplar del tom VI de Rundayes Mallorquines, de la segona edició que acaba de treure a llum ilustrada amb dibuixos d'En Francesc de P. Moll.

No cal repetir l'importància de aquests aplecs tant estesos i populars però sí devem fitsar la nostra atenció en lo que els tornen d'interessants les ilustracions a ploma que l'enriqueixen.

Així com també ja va ilustrar-se la segona edició del tom IV, és d'esperar que veurem amb tant esqueients dibuixos, tots els 8 toms que formen l'obra folkloriste de Mn. Alcover.

LLIBRERIA

CARRER DE LA MURTA 5.—INCA

DERRERES OBRES REBUDES

Mossen Antoni Vila Sala.—*Homilies breus dels Evangelis dominicals*.—Amb un pròleg de l'il·lustre canonge de la seu de Vich Dr. Serra i Esturí i la corresponent llicència eclesiàstica.

Un volum de 166 pàgines, en rústica, Ptas. 1'10.

Pràctica progressiva de la Confessió i de la Direcció, segons el mètode de Sant Ignasi i dins l'Esperii de San Francesc de Sales.

Traducció de Mn. Llorenç Riber.

Tom II (De la tebiesa al fervor) (Aquest volum és independent del primer.

Pàgines 450 (rústica). Preu: 2 ptas.

Lectures populars, publicades pel Foment de Pietat Catalana.

Un volum encuadernat i il·lustrat amb artístics dibuixos, Ptas 2'25.

Jacint Verdaguer — *Poesies*—Introducció i tria de Carles Riba. Publicació de l'Editorial Catalana.—Preu 2'50 ptes.

Serafin Puertas.—*Cuentos de la Sonsierra*. Un tom en rústica, il·lustrat amb dibuixos a ploma i artística portada a colors. Preu, 3'50 ptes.

Manuel Gonzales de la Rosa.—*Diccionario Castellano Enciclopèdico*. Contiene todas las voces del último de la R. A. biografías, artes, ciencias, nomenclatura de sinónimos, tabla de abreviaturas, mapas, banderas, retratos, grabados etc. etc. Precio, 9 ptas.

Reglamento internacional de Foot-Ball (asociación), ilustrado, con las modificaciones aprobadas en 9 de Junio de 1923. por la Foot-ball asociación inglesa. Vocabulario ingles-español y notas médicas.

Se ven una paradora en molt bon estat

Darán raó en aquesta imprenta

Reglamento Internacional

DE

FOOT - BALL

(Asociación)

ILUSTRADO

lleva las modificaciones aprobadas en 9 de Junio de 1923, por el Foot-Ball Asociación Inglesa, además de un vocabulario ingles-español y notas médicas.

Precio una peseta

Tip. Miquel Durán.—INCA

Segells de goma i de metal

de forma elegant i molta durada.
Com també plaques de metal esmaltat en colors.

Les vos serviràn an el nostro Establimen.

Diccionaris de les principals llengües

En Castellà (varies clases i edicions).
Català-Castellà i Castellà-Català.
Italià-Espanyol i Espanyol-Italià
Inglés-Espanyol i Espanyol-Inglés
Espanyol Alemàn i Alemàn Espanyol
Francés-Espanyol i Espanyol Francés.

Equivalencies

REDUCCIÓ de quilos a arroves i unces a 0'20.

REDUCCIÓ de quilos a lliures i milèsimes a 0'30.

Id. En Cartells per tenir davant la bàscula, a 2'00.

REDUCCIÓ de quilos a quintàs, arroves i lliures a 0'25.

Se venen a l'Imprenta de Ca-Nostra --Inca

Mossen Josep Aguiló Pre.

té obertes

classes de llatí i castellà d'Ingrés i de cant i piano

a sa casa, Comers 4, oferintse a dar-ne de nocturnes

i a domicili.

Apuntes de Geografía general y de Europa

adaptados al programa que para esta asignatura rige en el Instuto de Palma.

Venta: en las librerías escolares

Cronica d'Inca

Dia 5 d'agost.—En representació del partit conservador d'Inca assisteixen al dinar polític que se fa en honra de D. Josep Socias, els inquers D. Miquel Pujadas, don Ramón Reus, don Sebastià Llompart, don Juan Pieras, D. Sebastià Llompart i don Miquel Rayó. S'hi adheriren don Antoni Grau, don Bartomeu Verd, don Antoni Salas i altres.

Dia 6 de Setembre. — A la casa de la vila D. Manuel Infantes Milán, Inspector General del «Hogar del Porvenir» dona una conferència sobre noves contruccions acullides a Llei de cases barates.

Els socis d'aquesta sociedad poden prendre les accions que vulguen de 600 pessetes a pagar dins 10 anys cinc pessetes cada mes per participació. Els abonats entren en sorteig de les cases construïdes i el cap de 10 anys si no los ha tocat cap casa, la sociedad los reintegrarà el valor de les quantitats pagades amb l'interés compost que no podrà baixar del sis per cent.

El Sr. Infantes va emprendre a Inca una forta prapaganda per veure si lograrà fer cent accions que és el tipu senyalat per fer extensiva aquí la obra de cases barates que ja està establerta a Ciutat, a Sóller i a altres bandes.

Dia 14—Per orde del Capità General se proclama l'estat de guerra en aquesta ciutat, amb motiu del nou govern constituït per un Directori Militar.

Dia 17—Les Religioses Franciscanes celebren una solemne festa dedicada a les sagrades Llagues de San Francesc.

Dia 30—Festividad de san Jeroni. A la església de les Monjes acaben les corant-hores dedicades an aquest sant, a on ha predicat el Rnt Pare Miquel Rosselló.

Dia 2—Per haver el Govern suprimit tots els ajuntaments d'Espanya, baix la presidència del Coronell de la Zona Sr. Ballesteros se constituèx el nou Ajuntament dels membres de la Junta Municipal que resulten esser el següents senyors, que queden elegits en aquesta forma:

Batle: don Bartomeu Trias, Farmacéutic. 1.er Tinent: don Antoni Grau, farmacéutic. 2.º Tinent: don Juan Llompart, Miralles. 3.er Tinent: don Antoni Martorell Genestra.

Síndic: don Miquel Pujades Martorell. Vocals, els senyors: Antoni Llobera Payeras, Juan Sastre Tous, Antoni Chimelis Pizà, Rafael Llabrés Martorell, Antoni Tuaner Pol, Bernat Perelló Canosas, Gabriel Ramon Amengual, Jaume Seguí Garcias, Bartoméu Prats Llompart, Llorenç Galmés Moragués, Llorenç Perello Durán.

El Secretari Sr. Siquier i el Depositari Sr. Aguiló presentaren al Coronell l'estat de comptes amb l'existència en caixa de 5.955'78 ptes. que contaren fins a diner i máya, rompent el públic amb aplaudiments.

Dia 4—S'acaben les solemnisimes corant-hores que se fan a San Francesc amb motiu de la festividad d'aquest gloriós Patriarca.

—Dies enreres el Regiment d'Inca ha feta una expedició de una vuitena de dies per Muro.

—L'amic don Bartomeu Meliá ha tornat a Mallorca en la seva formosa filla, curada del tot mediant banys de sol en sanatoris de Suiza.

Sien benvenguts.

—En Llorenç M.ª Durán ha acabat la carrera del Magisteri amb brillants notes.

Està d'enhonorabona

—Mossèn Antoni Genestra, que era vicari de Sant Llorenç, és estat acullit a nostra Parròquia.

El felicitem per sa venguda al costat de sos pares.—EL CRONISTA.

† ELS NOSTROS AMICS DIFUNTS

A la vila de Campanet ha mort don Mateu Galabert a on era a pasar sa temporada en sa distingida familia de Can Vich. R. I. P.

Acompanyam amb el sentiment a son afligit pare don Lloaxim i demás familiars per tant sensible pèrdua.

Classes nocturnes per adults

i clases de repás per nines

a càrreg del Mestre de primera ensenyansa

Llorenç M. Durán

AJUNTAMENT

1.ª SESSIÓ DE SETEMBRE DE 1923

Es celebra a l'hora de costum amb assistència dels senyors Morey, Noguera, Payeras, Pujol, Pujadas, Durán i Rayó.

Es dóna lectura a se relacions setmenals de jornals de la brigada municipal.

El Sr. Batle diu que ha fet a sabre als mestres picapedrers, que no poren comensar cap obra sens permís de l'Ajuntament; als amos d'hostals, que les prohibeix tenir carros a la via pública; i als guardies municipals, que cuidin de denunciar les infraccions i donar compta de moviment de la població.

El secretrari lletgeix els documents presentats, fins ara, a l'informació pública oberta sobre propietat de passadís que enllassa la plaça de Sant Francesc amb el carrer de Sineu. Són els següents:

(a) Una instància del Retgidor Rayó fent referència d'una escriptura autorisada pel notari Rosselló.

(b) Una petició de l'amo de l'Hort de Sant Francesc per construir una vacaria amb entrada an el passadís.

(c) Un escrit dels PP. Franciscans en el que fa història de les ventes de que són estat obecte edificis i horts de lo que fonc l'antic convent d'observans desde l'any 1842 fins a la fetxa. Acompanyen copia de moltes escriptures i de altres, diven els protocols dels Notaris a on es troben.

(d) Una instància de diferents veïns, oposant-se a que se tanqui el ja citat passadís; però sens aportar dades ni documents de cap mena.

Tot seguit els senyors Durán i Rayó exposen sos parers sobre l'assunto que motiva l'informació pública (la qual se acorda allargar tres dies més) i com el derrer gasta paraules injurioses pel primer, el Sr. Pujades interessa del President que no permeti que els retgidors s'insultin i que aplassi la discursió per quant venga el corresponent dictamen. Així se fa.

A proposta del Senyor Batle, s'acorda que'ls missers dels consistori examinin als documents que trobin a l'Arxiu de protocols públic de Palma.

Durant la sessió, el Batle senyor Morey participa que ha ubert la cobrança del segon plás de la contribució del carrer del Comers reformant,

i en efecte se llegeix la providència i edicte publicats.

Per fi ha volgut atendre al senyor Morey les demandes de les minories del Consistori, que repetidament s'havien queixat contra la suspensió de tal cobrança.

2.ª SESSIÓ DE SETEMBRE

A l'hora de de comensar hi ha a la sala gran gentada qui umpl el saló consistorial. Axisteixen el Batle i els consellers senyors Durán, Pujades Bisellach i Rayó.

Es dona lectura an els comptes relatius a les derrereres festes patronals, al balcó de la Sala i al de l'axamplament del carrer de Lloseta. (Tros de devant la plaça de braus).

El Sr. Rayó comenta desfavorablement casi tots els comptes, considerar-los excessius. S'acorda quedin vuit dies demunt la taula per estudi dels retgidors.

També s'acorda autorisar provisionalment la marxa d'un motor instalat an el carrer del Sol. El Sr. Pujades interessa del Sr. Batle:

a) Que se paguin els deutes que té l'Ajuntament, com són rendes des cases i alumbrat.

b) Que s'acabi de cobrar amb urgència el repart (abans consums) de l'any 1922-23.

c) Que se doni compte de l'imform de la Junta repartidora respecte les liquidacions dels anys anteriors, amb el fi de nombrar una comissió que repassi les relacions de partides fallides.

Mossen Josep Aguiló Pre.

té obertes

classes de llatí i castellà
d'Ingrés i de cant i piano

a sa casa, Comers 4, oferintse
a dar-ne de noctur-nes
i a domicili.

Apuntes de Geografía general y de Europa

adaptados al programa que para esta
asignatura rige en el Instuto de Palma.

Venta: en las librerías escolares